

# КРИТЕРІЇ

## оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з предметів «Історія України», «Всесвітня історія»

При оцінюванні навчальних досягнень з історії враховується:

- рівень оволодіння історичними знаннями; знання хронологічних меж періодів, найважливіших історичних подій і процесів; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- рівень умінь групування (класифікації) фактів за вказаною ознакою, розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;
- рівень оволодіння практичними вміннями й навичками роботи з історичними джерелами; обґрунтування власного ставлення учня до історичної події, явища, діяча.

| Рівні навчальних досягнень | Бали     | Критерії навчальних досягнень                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------|----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>I. Початковий</b>       | <b>1</b> | Здобувач освіти називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти                                                                                                                                                                                                                  |
|                            | <b>2</b> | Здобувач освіти називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії                                                                                                      |
|                            | <b>3</b> | Здобувач освіти двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту                                                                                            |
| <b>II. Середній</b>        | <b>4</b> | Здобувач освіти репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт                                                                                   |
|                            | <b>5</b> | Здобувач освіти з допомогою викладача відтворює основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій                                                                                                             |
|                            | <b>6</b> | Здобувач освіти самостійно відтворює фактичний матеріал теми, давати стислу характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; користуватись за допомогою викладача наочними та текстовими джерелами історичної інформації                                                                    |
| <b>III. Достатній</b>      | <b>7</b> | Здобувач освіти послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; «читає» історичні карти з допомогою їх легенди; використовує історичні документи як джерело знань |

|                    |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------------|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                    | <b>8</b>  | Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми; дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти |
|                    | <b>9</b>  | Здобувач освіти оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти                                                     |
| <b>IV. Високий</b> | <b>10</b> | Здобувач освіти використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; рецензує відповіді студентів; співставляє й систематизує дані історичних карт; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії                                  |
|                    | <b>11</b> | Здобувач освіти володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії                                                                                                                                                                           |
|                    | <b>12</b> | Здобувач освіти системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її.                                                                                                        |

### Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за роботу із складанням історичного портрету

| <b>Рівні навчальних досягнень</b> | <b>Бали</b> | <b>Критерії навчальних досягнень</b>                                                                                                                  |
|-----------------------------------|-------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Початковий                        | 1           | Здобувач освіти називає історичну постать.                                                                                                            |
|                                   | 2           | Здобувач освіти правильно відносить постать до відповідної історичної епохи.                                                                          |
|                                   | 3           | Здобувач освіти орієнтується в послідовності складання характеристики історичного портрету діяча.                                                     |
| Середній                          | 4           | Здобувач освіти з допомогою викладача двома-трьома простими реченнями може розповісти про історичну постать.                                          |
|                                   | 5           | Здобувач освіти стисло відтворює основний зміст біографії відомої людини за допомогою підручника, може визначати основні дати її життя та діяльності. |
|                                   | 6           | Здобувач освіти самостійно відтворює фактичний матеріал біографії, дає стислу характеристику історичній постаті.                                      |
| Достатній                         | 7           | Здобувач освіти послідовно й логічно відтворює матеріал, характеризує події з життя історичної постаті (причини, наслідки, значення).                 |

|         |    |                                                                                                                                                                                                            |
|---------|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|         | 8  | Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, аналізує описані історичні факти, порівнює історичні явища, які впливали на діяльність або творчість історичної постаті. |
|         | 9  | Здобувач освіти оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, щодо діяльності людини, обґрунтовуючи їх конкретними фактами.                                        |
| Високий | 10 | Здобувач освіти самостійно встановлює особисті риси та якості характеру історичної постаті, використовує аргументовану критику що до особи, спираючись на широку джерельну базу.                           |
|         | 11 | Здобувач освіти володіє глибокими знаннями біографії даної постаті, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом її діяльності, або творчості.    |
|         | 12 | Здобувач освіти системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує наслідки діяльності даної постаті, виявляє особисту позицію щодо неї. Самостійно проводить історичні, наукові дослідження. |

### Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за роботу з історичним документом

| Рівні навчальних досягнень | Бали | Критерії навчальних досягнень                                                                                                                                                               |
|----------------------------|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Початковий                 | 1    | Здобувач освіти може відтворити даний документ у вигляді читання.                                                                                                                           |
|                            | 2    | Здобувач освіти вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні».                                                                                                                     |
|                            | 3    | Здобувач освіти може впізнати за описом у документі історичну подію чи постать.                                                                                                             |
| Середній                   | 4    | Здобувач освіти двома-трьома простими реченнями розповідає про історичну подію чи постать.                                                                                                  |
|                            | 5    | Здобувач освіти з допомогою вчителя аналізує основний зміст документу, називає основні дати і події з документу.                                                                            |
|                            | 6    | Здобувач освіти самостійно давати стислу характеристику історичному документу, з'ясовує походження документу та його автора.                                                                |
| Достатній                  | 7    | Здобувач освіти послідовно й логічно характеризує інформацію документу, пояснює документ за змістом і формою.                                                                               |
|                            | 8    | Здобувач освіти дає правильне визначення історичних понять або явищ в поданому документі, аналізує описані історичні факти.                                                                 |
|                            | 9    | Здобувач освіти оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ. |

|         |    |                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Високий | 10 | Здобувач освіти виявляє розуміння історичних процесів, зазначених у документі; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.                                       |
|         | 11 | Здобувач освіти володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження стосовно подій чи фактів, зазначених у документі, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії. |
|         | 12 | Здобувач освіти системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, зазначені у документі, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання.                       |

### Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за роботу з історичною картою

| Рівні навчальних досягнень | Бали | Критерії навчальних досягнень                                                                                                                                                 |
|----------------------------|------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Початковий                 | 1    | Здобувач освіти називає історико-географічний об'єкт, але не визначає його положення на карті                                                                                 |
|                            | 2    | Здобувач освіти називає історико-географічний об'єкт, але визначає його положення на карті невірно                                                                            |
|                            | 3    | Здобувач освіти називає історико-географічний об'єкт, але визначає його межі на карті невірно.                                                                                |
| Середній                   | 4    | Здобувач освіти показуючи на карті історико-географічний об'єкт, називає одну-дві основні дати, пов'язані з історичною подією (битва або рік заснування)                      |
|                            | 5    | Здобувач освіти з допомогою вчителя відтворює на історичній карті основні місця подій, характеризує їх за допомогою викладача.                                                |
|                            | 6    | Здобувач освіти самостійно відтворює фактичний матеріал теми, установлює послідовність подій на історичній карті.                                                             |
| Достатній                  | 7    | Здобувач освіти послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, «читає» історичні карти за допомогою їх легенди; оперує на історичній карті умовними поначками.      |
|                            | 8    | Здобувач освіти аналізує використані ним історичні факти подій, які відображені на карті, дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти.               |
|                            | 9    | Здобувач освіти оперує навчальним матеріалом, дає порівняльну характеристику історичним подіям, аналізує зміст історичної карти.                                              |
| Високий                    | 10   | Здобувач освіти виявляє розуміння історичних процесів відповідної історичної карти; співставляє й систематизує дані історичної події на карті; робить аргументовані висновки. |
|                            | 11   | Здобувач освіти володіє глибокими знаннями історичних подій, які відображені на карті, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження.                             |

|  |    |                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | 12 | Здобувач освіти системно володіє навчальним матеріалом відповідної історичної карти; самостійно характеризує її історичні події, виявляє особисту позицію щодо розташування кордонів, меж історичних подій; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії. |
|--|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за роботу з написання есе

| Рівні навчальних досягнень | Бали | Критерії навчальних досягнень                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Початковий                 | 1    | Побудова есе не відповідає запропонованій темі; не наведено жодного історичного аргументу.                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                            | 2    | Здобувач освіти в роботі називає історичні висловлення, які характеризуються фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні.                                                                                                                                                                                                                  |
|                            | 3    | Здобувач освіти виконує роботу частково, есе відповідає запропонованій темі, але наведені історичні аргументи не впливають з нього; приклади подій не є доречними, висновок сформульовано нечітко, або не вірно.                                                                                                                                          |
| Середній                   | 4    | Здобувач освіти порушує послідовності побудови твору, має обсяг роботи менше половини від норми, висновок лише частково відповідає темі або не пов'язаний з історичними аргументами.                                                                                                                                                                      |
|                            | 5    | Здобувач освіти не повністю розкриває історичну тематику, наведено один історичний факт або подія, не чітко розрізняється основна та другорядна історична інформація, висновок лише частково відповідає темі есе, студент за допомогою викладача відтворює основний зміст теми, або робота списана з інтернету і є плагіатом.                             |
|                            | 6    | Здобувач освіти самостійно розкриває фактичний матеріал теми, есе сприймається як цілісний твір, ідея зрозуміла, але нечітка, надає стисло характеристику історичній постаті, послідовність подій, висновок лише частково відповідає темі.                                                                                                                |
| Достатній                  | 7    | Здобувач освіти послідовно й логічно відтворює матеріал теми зв'язний з елементами самостійних суджень в тексті, формулює чітко ідею, яка відповідає запропонованій темі, наводить один-два доречні аргумент (причини, наслідки, значення), використовує історичні документи як джерело знань висновок відповідає запропонованій темі характеризує події. |
|                            | 8    | Здобувач освіти самостійно будує достатньо повне, осмислене висловлення, загалом ґрунтовно висвітлює тему, формулює тезу, що відповідає запропонованій темі, наводить один доречний аргумент, приклад не конкретизований, висновок відповідає темі.                                                                                                       |

|         |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|         | 9  | Здобувач освіти буде послідовний, повний, логічно викладений текст, оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, синхронізує історичні події в межах курсу.                                                                                                                          |
| Високий | 10 | Здобувач освіти буде послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання, аргументує різні погляди на проблему, використовує знання з історії для вирішення нової навчальної проблеми, наводить приклади, виявляє розуміння історичних процесів, робить аргументовані висновки, спираючись на джерельну базу.                                                                                        |
|         | 11 | Здобувач освіти володіє глибокими знаннями, аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, може співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії.                                                                                                                          |
|         | 12 | Здобувач освіти створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлення відповідно до історичної тематики, повно, вичерпно висвітлює тему, вправно формулює ідею, аналізуючи різні погляди, самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них, уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання, користується історичними джерелами, аналізує та узагальнює їх. |